

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

*Коломісць А.О., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Овчарова Н.В., канд. екон. наук
Сумський державний університет*

На сьогодні проблеми обліку основних засобів набуває особливої актуальності у зв'язку з необхідністю формування релевантного обліково-аналітичного забезпечення в системі управління вартістю підприємства.

Основним елементом бухгалтерського обліку, який дає змогу отримати інформацію про майно підприємства є його оцінка.

Методологічні основи оцінки основних засобів визначені П(С)БО 7 «Основні засоби». Про те, формуючи положення облікової політики в частині оцінки основних засобів, суб'єкти господарювання повинні враховувати і вимоги податкового кодексу, особливо при необхідності врахування підприємствами податкових різниць.

Перш за все необхідно враховувати різні підходи до визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування. Так, в межах фінансового обліку критеріями визнання основних засобів є строк корисного використання, тоді як за нормативами податкового обліку встановлена вартісна межа визнання основних засобів. В подальшому такі відмінності будуть впливати на можливість включення амортизаційних відрахувань до витрат підприємства. При цьому необхідно враховувати мінімальні строки використання встановлені ПКУ.

Особливості оцінки основних засобів сформувалися з урахуванням класифікації, шляхів їх надходження та дати оцінки відповідно до певних господарських операцій у процесі руху об'єктів основних засобів.

Формування первісної вартості основних засобів залежить від каналів їх надходження. Найбільш поширений спосіб оцінки в обліковій практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, що складається з витрат на їх виробництво та придбання.

На етапі первісного визнання суб'єкти господарювання повинні визначити ліквідаційну вартість об'єкта. В багатьох випадках ліквідаційна вартість взагалі не визначається через складність оцінки активів у майбутньому. Порівнюючи з П(С)БО 7 у ПКУ відсутнє визначення терміну «ліквідаційна вартість» і способів обчислення її вартісного рівня.

Важливого значення для подальшого формування релевантного інформаційного забезпечення про вартість основних засобів має їх оцінка на дату балансу. На балансову вартість основних засобів можуть впливати витрати понесені на їх поліпшення. До таких поліпшень відносяться модернізація, добудова, дообладнання, реконструкція, модифікація в результаті яких, змінюються економічні вигоди, які суб'єкт господарювання може отримати від використання основних засобів. При цьому понесені витрати на підтримку об'єкта в робочому стані не збільшують його вартості.

Більш складними є врахування справедливої вартості основних засобів. Незважаючи на доцільність проведення переоцінки через інфляційні процеси, тривале використання більшості основних засобів суб'єкти господарювання переоцінку не здійснюють.

Це обумовлено значними витратами на залучення незалежного експерта, отримання достовірного інформаційного забезпечення, особливо враховуючи вимогу стандарту про доцільність переоцінки всієї групи, якщо в цій групі буде переоцінений хоча б один об'єкт. Досить складною є методологія оцінки, оскільки широкий вибір методів при-

зводять до отримання різних кінцевих результатів, особливо за умови відсутності активного ринку та інформаційних джерел. Крім того, проведення переоцінки передбачає необхідність створення постійно діючих комісії, формування реєстрів для систематизації інформації.

В подальшому суми проведених переоцінок обумовляють необхідність їх коригування в системі податкового обліку. Відповідно до ПКУ фінансовий результат для визначення податку на прибуток необхідно збільшити на суму уцінки основних засобів включену до бухгалтерських витрат або зменшити на суму дооцінки. Крім того, виникає потреба в коригуванні амортизаційних відрахувань розрахованих від переоціненої вартості та залишкової вартості у разі їх продажу або ліквідації.

Таким чином, здійснення оцінки об'єктів основних засобів є однією із найважливіших передумов формування достовірної та релевантної інформації системою бухгалтерського обліку необхідної для управління підприємствами.

Перелік посилань:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 18 трав. 2000 р. за № 288/4509. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 12.02.2020).

2. Податковий Кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 12.02.2020).

3. Про аудиторську діяльність в Україні : Закон України від 14 вер. 2006 р. URL: <http://www.rada.kiev.ua> (дата звернення: 12.02.2020).

4. Белозерцев В. Г., П'ятіна А. Г. Методологічні аспекти оцінки основних засобів за міжнародними стандартами. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/48.pdf> (дата звернення: 12.02.2020).

5. Самбурська Н. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств водопровідно-каналізаційного господарства) : монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2015. 289 с.